ניבים ופתגמים - מתקדם · דף 2

ניב הוא צירוף מילים קבוע שהמשמעות שלו שונה ממשמעות המילים. פתגם הוא משפט שלם שמביע חוכמת חיים. (פתגמים ומשמעותם)

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

דוגמאות ניב: שבר את הראש, התאמץ לחשוב פתגם: כל ההתחלות קשות

1 התאימו לכל פתגם את המשמעות שלו (כתבו את האות).

הפתגם	המשמעות
1. _____ אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו	**א.** מי שמתאמץ, מצליח
2. _____ תפסת מרובה, לא תפסת	**ב.** לא שופטים לפי המראה החיצוני
3. _____ כל ההתחלות קשות	**ג.** בהתחלה קשה, ואחר כך נעשה קל יותר
4. _____ יגעת ומצאת, תאמין	**ד.** מי שמנסה לעשות יותר מדי, לא מצליח בכלום
5. _____ אין עשן בלי אש	**ה.** לכל שמועה יש סיבה כלשהי

2 נכון או לא נכון?

1. פתגם הוא משפט שלם שמביע חוכמת חיים. נכון / לא נכון
2. מי שהרים ידיים, ויתר. נכון / לא נכון
3. לב זהב הוא לב שעשוי מזהב. נכון / לא נכון
4. ניב הוא צירוף מילים קבוע שהמשמעות שלו שונה ממשמעות המילים עצמן. נכון / לא נכון
5. הפתגם כל ההתחלות קשות אומר שלא כדאי להתחיל דברים חדשים. נכון / לא נכון

3 כתבו במשפט או שניים.

1. בחרו פתגם אחד מהמשימה הראשונה, וכתבו מצב שבו הוא מתאים.

_____

_____

פתרונות - ניבים ופתגמים - מתקדם · דף 2

לבדיקה אחרי שפתרתם לבד.

1

1. **אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו - ב (לא שופטים לפי המראה החיצוני)**
2. **תפסת מרובה, לא תפסת - ד (מי שמנסה לעשות יותר מדי, לא מצליח בכלום)**
3. **כל ההתחלות קשות - ג (בהתחלה קשה, ואחר כך נעשה קל יותר)**
4. **יגעת ומצאת, תאמין - א (מי שמתאמץ, מצליח)**
5. **אין עשן בלי אש - ה (לכל שמועה יש סיבה כלשהי)**

2

1. **פתגם הוא משפט שלם שמביע חוכמת חיים. - נכון**
2. **מי שהרים ידיים, ויתר. - נכון**
3. **לב זהב הוא לב שעשוי מזהב. - לא נכון**
4. **ניב הוא צירוף מילים קבוע שהמשמעות שלו שונה ממשמעות המילים עצמן. - נכון**
5. **הפתגם כל ההתחלות קשות אומר שלא כדאי להתחיל דברים חדשים. - לא נכון**

3

1. **תשובה אישית. לדוגמה: כל ההתחלות קשות - ביום הראשון בחוג חדש.**

הסבר קצר: איך מבינים ניב

1. קוראים את כל המשפט, לא רק את הניב.
2. שואלים: האם הכוונה היא באמת למילים עצמן?
3. מחפשים מה הניב אומר על האדם: מה הוא מרגיש או עושה.
4. בודקים שהפירוש מתאים למשפט.

דוגמה פתורה

"כשהקבוצה הפסידה, המאמן יצא מהכלים."

המאמן לא יצא מכלי. הקבוצה הפסידה, והוא הגיב בחוזקה.

הפירוש: **כעס מאוד**

טעות נפוצה: להבין ניב מילה במילה. מי ששבר את הראש לא נפצע: הוא התאמץ מאוד לחשוב.